

Doğu Anadolu'da 2600 Yıllık Kent Kalıntısı

Van'ın Erciş ilçesindeki Zernaki Tepe'de, yaklaşık 270 hektar alanda 2600 yıllık ızgara planlı tarihi kent kalıntısında yüzey araştırma yapılması planlanıyor. - 09.11.2018

ÖZKAN BİLGİN - Van'ın Erciş ilçesinin kuzeyindeki Zernaki Tepe'de, modern toplu konut anlayışının Doğu Anadolu'daki ilk örneği olduğu düşünülen, yaklaşık 270 hektar alandaki 2600 yıllık tarihi ızgara planlı kent kalıntısında, yüzey araştırması yapılması planlanıyor.

İlçenin Yukarı Işıklı Mahallesi'ndeki tepede, yaklaşık 2,5 kilometre uzunluğu ve 1,5 kilometre genişliğiyle dikkati çeken ızgara planlı tarihi kent kalıntısının gizemi çözülüyor.

İlçeye ve Van Gölü'ne hakim tepedeki tarihi alanda, şehir, sokak ve caddelerin kesişmesiyle ortaya çıkan düzgün kare yapılarla, planları ve büyüklükleri aynı yapıların izine rastlamak mümkün.

“Yaklaşık 70 bin kişinin yaşadığı tahmin ediliyor”

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Van Bölgesi Tarih ve Arkeoloji Merkezi Müdürü Doç. Dr. Erkan Konyar, söz konusu tarihi alanın, uydu görüntüsünden de gözlemlenebildiğini söyledi.

Buradaki yaklaşık 270 hektarlık alanda, 70 bin kişinin yaşadığı tahminini dile getiren Konyar, “Burası ilk 19. yüzyılda keşfedildi ve yayınlarda geçmeye başladı ancak arkeoloji literatürüne 1950'li yıllarda girdi.” dedi.

Bölgenin, başlangıçta “Urartuların ızgara planlı kenti” kabul edildiğini anımsatan Konyar, daha sonra Prof. Dr. Veli Sevin ve Prof. Dr. Altan Çilingiroğlu'nun, bu yapıların daha geç bir döneme ait olabileceğini öne sürdüğünü, Dr. Bülent Genç'in de bu konuda yayın çalışması yaptığını ifade etti.

Bu yapıların Pers veya Helenistik döneme ait olabileceğinin öngörüldüğünü aktaran Konyar, şunları kaydetti:

“Zernaki Tepe çok sıra dışı bir yerleşme. Bölgede, aslında yakın doğuda bu ölçekte Yunan, Batı dünyası dışında pek örneği yok. Daha küçük boyutlu bazı örnekler var ama 250-270 hektarlık bir alana yayılan büyük kent ölçeğinde bir örneği bulunamadı. 2500-2600 yıllık bir geçmişe sahip bu kentin kimler tarafından, hangi amaçla inşa edildiği hususunda birçok görüş var. Bazı görüşlere göre de bu kent Part Sasani dönemine ait. Hatta Part döneminde Roma askerlerinin, lejyonlarının barınması için yapıldığını öne süren bazı görüşler var.”

“Devlet tarafından yapıldığı izlenimi veriyor”

Konyar, 270 hektarlık alana yayılan bu ızgara planlı kentin iki ana aksı bulunduğunu vurgulayarak, “Ana akslar üzerine, geniş caddelerden bahsediyoruz. Aynı planda 35x35 metre ölçülerinde alt birimler, üniteler bulunmakta. Ünitelerin her birinde de 4 evin olduğu öne sürülüyor.” diye konuştu.

Böyle bakıldığında, binlerce evden oluşan bir yerleşmeden söz edildiğini belirten Konyar, şöyle devam etti:

“Izgara planlı, oldukça düzgün cadde ve sokakları olan bir kentten bahsetmek mümkün. Bu durum aslında modern toplu konut anlayışının Doğu Anadolu'daki ilk örneğini akla getiriyor. Zaten bu ızgara planlı kentler önceden planlanmaları noktasında, kent planlanması noktasında bu şekilde algılanan kentler. Zernaki Tepe de bu açıdan, bu niteliğini koruyor. Kentin surlarla çevrili bir stadel alanı var. Metrelerce yükseklikte taş duvarlar ve bugün yıkılmış olan kerpiç bölümler bulunmakta. Standart mimarinin yapıldığı bu alanın kamusal bir işlevi olduğunu ve daha çok devlet tarafından yapıldığı izlenimi veriyor.”

“Yüzey araştırması için başvuruda bulunacağız”

Bölgede şimdiye kadar yüzey araştırmaları ve kazı yapılmadığını aktaran Konyar, “İstanbul Üniversitesi olarak söz konusu bölgede yüzey araştırması yapmak için Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğüne başvuruda bulunacağız. Yapılacak yüzey

araştırmastndan sonra burada kazı yapılarak bu bölgenin niteliğini anlamaya çalışacağız.” diye konuştu.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvari Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA